

ФІЛОСОФСЬКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ ПРОБЛЕМИ ЗЛОЧИНУ

Іванов Станіслав Юрійович

ORCID ID: 0000-0003-0166-9016

канд.іст.наук, доцент кафедри теорії та історії держави і права
Харківський національний університет внутрішніх справ м. Харків, Україна

Упродовж існування людства особливої актуальності набувало питання, щодо ліквідації злочинності у суспільстві, чи її скорочення завдяки впровадженню сформованої кримінальним правом спеціальної системи покарань. Однак, у сучасному суспільстві спостерігається тенденція, щодо збільшення злочинної поведінки. Саме філософсько-правовий аналіз проблеми злочину, надає змогу більш поглиблено зрозуміти феномен психології індивіда та простежити ті чинники, які штовхають людей до вчинення злочинів.

Даною проблематикою цікавилися дослідники різних історичних періодів починаючи від Античності та завершуючи представниками сучасної філософсько-правової думки, серед яких варто відзначити: Е. Дюркгейма, Е. Фромма, О. Донченко, О. Литвинова, В. Бачініна, М. Братасюка та ін. Оскільки розуміння злочину невід'ємно пов'язано з кримінальним законодавством, сенс даного явища необхідно шукати поза межами правової системи.

Ще за доби античності вчені замислювалися над причинами та мотивацією, які спонукали людей до скоєння злочинів. Так, наприклад, Платон вбачав що причини, які штовхають людей на злочини полягають у неконтрольованій агресії, ревнощах, необізнаності, поганому батьківському вихованні та ін. Аристотель серед основних факторів злочинності виокремлював недосконалість людської природи та дисгармонію соціуму. Ідеї представників античності були доповнені упродовж наступних історичних періодів. Сучасні дослідники акцентують увагу на проблемі визначення складу злочину, оскільки він визначається дуже розпливчато, що у свою чергу надає можливість трактувати його під велику кількість людських вчинків [1, с. 26-27]. Загалом злочини є психічним явищем, яке супроводжується особливими переживаннями, які є характерними виключно для людей [2, с. 270].

У філософській науці не має такого поняття як злочин, вона може тільки вказувати шлях його долучення до системи інших дефініцій, якими послуговується юридична наука. Філософія права акцентує увагу на соціальному підґрунті терміну «злочин», демонструє методологію його визначення у системі кримінального права [3, с. 16]. Філософсько-правовий аспект проблеми злочину тісно переплітається з політичним устроєм соціуму, оскільки злочини це суспільно небезпечне явище, держави захищають свій суспільно-політичний устрій за допомогою кримінального законодавства. Саме тому, намагання завдати шкоди державі вважається найтяжчим злочином.

Таким чином, з огляду філософсько-правової думки до злочинів варто відносити діяння, які деформують у людині людські якості та завдають шкоди соціуму та політичному устрою. Упродовж існування людської цивілізації злочини є небажаними для суспільства явищами. Визначення окремих дій злочинними тісно пов'язане з позитивним правом окремих держав, але дослідження сутності злочинів виходить далеко поза межі правової науки.

Список використаних джерел:

1. Фуллер Лон Л. Анатомія права: Пер. з англ. Н. Комарова. К.: Сфера, 1999. 144 с.
2. Шандра Б. Б. Характеристика філософсько-правових властивостей злочинності у суспільних відносинах. *Митна справа*. 2012. № 4. С. 269-273.
3. Гарасимів Т. З. Філософсько-правове розуміння злочину. *Держава і право*. 2011. Вип. 51. С. 12-17.